

4.9 Carlstedtin ateljeehuvila

Perustiedot

Kiinteistö: 908-422-11-59

Osoite: Rantavainiontie 50

Valmistuminen: Huvila 1936

Kuvaus

Carlstedtin ateljeehuvila sijoittuu Pappilanlahden rantaan vievän tien varrelle. *Kohteen kuvausta täydennetään inventoinnin 2025 jälkeen.*

Lähempänä rantaa (Rantavainiontie 54) sijaitsee vuonna 1996 valmistunut ruskeaksi maalattu hirsipintainen vapaa-ajanrakennus. Samassa pihapiirissä on 2000 valmistunut autotalli, oletettavasti 1900-luvun alussa valmistunut ulkorakennus sekä 1936 valmistunut pieni uimahuonetta muistuttava rakennus. Pienen ja pohjakaavaltaan neliön muotoisen vuonna 1936 valmistuneen ja ulkoasun perusteella uimahuoneeksi tarkoitettujen rakennuksen julkisivuissa on vaakasuuntainen punaiseksi maalattu panelointi. Rannan puolelle avautuu pieni harjakattoinen kuisti. Kuusiruutuisissa ikkunoissa on siniseksi maalatut puitteet, valkoiset vuorilaudat sekä keltaiset ikkunaluukut. Katon rajaa koristaa sahalaitainen siniseksi maalattu listoitus. Aumakaton katemateriaalina on musta huopa. Asukkaalta saatujen tietojen perusteella rakennus on ollut kuvataiteilija Kalle Carlstedtin lahja tyttärelleen. Rakennus on tiettävästi alkujaan ollut leikkimökki.

Arvot

Vuonna 1936 valmistunut ja oletettavasti uimahuoneeksi tarkoitettu rakennus edustaa koristeellista 1900-luvun alun hirsirakennusta. Ulkoasultaan se on säilyttänyt rakentamisajankohdalleen tunnusomaiset piirteet. Rantamaisemassa kohteella ei ole erityistä maisemallista arvoa. Kohde sijoittuu historiallisen Sääksmäen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön RKY 2009 sekä Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisemalueelle VAMA 2021. *Kohteen arvotusta täydennetään inventoinnin 2025 jälkeen.*

Suosituks

Kohteelle ei esitetä suojelumerkintöjä.

Lähteet

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. RKY-2009. Museovirasto
- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.
- Luonnosvaiheen lausunnot ja mielipiteet.

Uimahuonetta muistuttava rakennus vuodelta 1936.

4.10 Visavuori

Perustiedot

Kiinteistö: 908-460-1-48

Osoite: Visavuorentie 80

Valmistuminen: Asuinrakennus 1902 ja ateljee 1903

Kuvaus

Visavuori on kuvanveistäjä Emil Wikströmin kansallisromanttinen ateljeekoti, jonka taiteilija suunnitteli ja toteutti Sääksmäen maisemiin vuosina 1893–1912. Visavuori oli ensimmäinen ns. erämaa-ateljee, joka Suomessa rakennettiin suomalaisuusaatteen saattelmana.

Kuvanveistäjä Emil Wikström suunnitteli 1893 itselleen hirsisen kuvanveistoateljeen kauniille niemelle Rauttunselän rannalle.

Kansallisromanttinen, karjalaisia rakennusmuotoja jäljittelevä rakennus valmistui seuraavana vuonna, mutta paloi 1896. Wikström rakennutti omien piirustusten mukaan paikalle uuden samantyyllisen asuinrakennuksen 1899–1902 sekä 1903 erillisen ateljeerakennuksen, jota jatkettiin 1912. Emil Wikströmin taiteilijakotimuseo avattiin Visavuorella 1967. Ns. Kari-paviljonki rakennettiin kasvihuoneen paikalle 1980-luvulla Erkki Helamaan suunnitelmin. Taiteilijakotimuseon rakennusten laajamittainen restaurointityö valmistui 2003.

Niemen kärjessä sijaitsevan asuinrakennuksen 1902 seinät ovat vuoraamatonta hirttä. Moniruutuisissa ikkunoissa on keltaiseksi maalatut puitteet ja vihreäksi maalatut koristeelliset vuorilaudat. Rannalle avautuu sisäänvedetty kuisti koristeellisin kaitein.

Pienessä linnamaisessa ateljeerakennuksessa 1903 on korkea luonnonkivisokkeli, vaalean keltaiseksi rapatut lautaseinät ja jyrkkä kimpipaanakatto. Moniruutuisissa ikkunoissa on punaiset puitteet. Julkisivun muotokielessä on vaikutteita Itä-Karjalan kansanarkkitehtuurista. Rakennuksen tuulimyllyä muistuttavassa tornissa on tähtitorni.

Rakennuksia ympäröi pengerretty puutarha. Rakennusten välisellä kalliolla on lapinrauniot, joka on muinaismuistolain rauhoittama. Ympäristössä on Wikströmin perheen kesäasuntoja.

Arvot

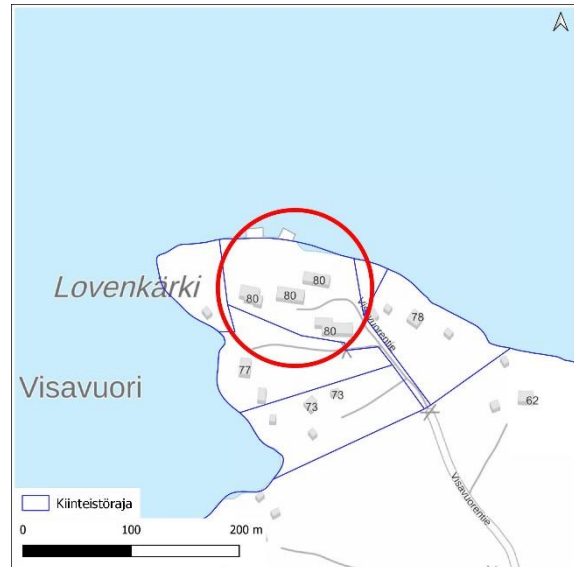
Visavuoren taiteilijahuvila on kansallisromanttisen arkkitehtuurin tärkeimpiä suomalaisia rakennusmuistomerkkejä. Erämaahuvilat, joista ensimmäisinä ovat valmistuneet taiteilijoiden itsensä suunnittelemat Sääksmäen Visavuori ja Ruoveden Kalela, muodostavat omaperäisen ryhmän kansallisen arkkitehtuurityylin etsinnässä. Erityisen taidokkaasti toteutettu ja arkkitehtonisesti korkeatasoinen rakennuskokonaisuus on säilyttänyt hyvin alkuperäiset ominaispiirteet. Rantamaisemassa rakennuksilla on erityistä arvoa. Kohde sijoittuu Visavuoren taiteilijakodin ja ateljeen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön RKY 2009 sekä Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021.

Suosituks

Kohde suositellaan merkittäväksi sr-merkinnällä (suojeltava rakennus tai rakennusryhmä).

Lähteet

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. RKY-2009. Museovirasto.
- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.
- Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1993-luettelo. Museovirasto.

Ateljeerakennus 1903.

Asuinrakennus 1902.

Asuinrakennus 1967 ja Kari-paviljonki 1990.

4.11 Verkkosaari

Perustiedot

Kiinteistö: 908-448-3-2

Osoite: Rapolantie 428

Valmistuminen: Huvila 1939

Kuvaus

Verkkosaaren rakennuskokonaisuus sijaitsee kapean niemen kärjessä Rauttunselän rannalla.

Niemen keskellä ja kasvillisuuden ympäröimänä sijaitsee vuonna 1939 valmistunut komea nikkarityylinen huvilarakennus. Rakennuksessa on vaaka- ja pystysuuntainen sekä vaalean ruskeaksi maalattu panelointi. Alkuperäiset puuikkunat ovat pääosin T-mallisia. Rakennuksen eteläkulmauksessa on vinkkelinmuotoinen katettu lasiveranta, jonka yläpuolelle sijoittuu ullakkokerroksen avoparveke. Ulko-ovi on alkuperäinen puinen peiliovi. Sokkeli on lohkottua luonnonkiveä. Katemateriaalina on punainen saumapelti.

Verkkosaarta edemmäs kuljettaessa rannan tuntumassa on vuonna 1920 valmistunut saunarakennus. Julkisivuissa on keltaiseksi maalattu pystypeiterimoitus. Aivan Verkkosaaren kärjessä on lähellä vesirajaa punaiseksi maalattu hirsirakenteinen saunarakennus. Rekisteritietojen mukaan rakennus olisi valmistunut 1920, mutta ulkoasun perusteella se on todennäköisesti 1800-luvun lopulta. Pienen saunan rannan puolella on pieni katettu kuisti. Harjakaton katemateriaalina on ruskea huopa.

Arvot

Nikkarityylinen komea huvilarakennus ja siihen liittyvät vanhat saunarakennukset muodostavat rakennustaiteellisesti ja historiallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Rakennukset ovat onnistuneesti säilyttäneet rakennusajankohdalleen tunnusomaiset piirteet. Rantamaisemassa rakennuksilla on vähäistä arvoa. Kohde sijoittuu historiallisen Sääksmäen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön RKY 2009. Kohde sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021.

Suosituks

Kohde suositellaan merkittäväksi /s-merkinnällä (kulttuuriarvoja sisältävä rakennus tai rakennusryhmä).

Lähteet

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. RKY-2009. Museovirasto.
- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.

Huvila 1939.

Huvilan yhteydessä olevat ulkorakennukset.

Saunarakennukset.

4.12 Rauttunmaja

Perustiedot

Kiinteistö: 908-452-2-76

Osoite: Aholantie 53

Valmistuminen: Päärakennus 1947

Kuvaus

Annilanlahden rannalla sijaitsee kaupungin omistuksessa ja vuokrattavissa oleva Rauttunmaja. Rakennuskokonaisuuteen kuuluu vuonna 1947 valmistunut vapaa-ajan rakennus Rauttunmaja, ulkoasun perusteella 1970-luvulla valmistunut saunarakennus sekä pieni mahdollisesti päärakennuksen kanssa samoihin aikoihin rakennettu ulkorakennus.

Rauttunmaja on jälleenrakennuskauden puolitoistakerroksinen vapaa-ajan rakennus, jonka julkisivuverhouksena on punaiseksi maalattu vaakapanelointi. Tuuletusikkunallisia ja valkopuitteisia puuikkunoita koristavat ikkunaluukut. Pohjoisseinustalle sijoittuvat sisäänkäynnin yhteyteen on rakennettu kookas harjakattoinen kuistirakennelma, joka jatkuu myös länsiseinustalle. Rannan puoleiselle sivulle sijoittuu pieni erkkeri ikkunoineen. Harjakaton uusittuna katemateriaalina on musta aaltopelti ja sokkeli on betonia. Päärakennuksen vieressä on pieni vaakalaudoitettu ja punaiseksi maalattu harjakattoinen ulkorakennus. Rannan suuntaan avautuu pieni neliruutuinen puuikkuna.

Hirsirakenteinen saunarakennus on maalattu ruskeaksi. Harjakaton uusittuna katemateriaalina on musta pelti. Rannan suuntaan avautuu sisäänvedetty koko sivun pituinen kuisti. Ikkunapuitteet ovat valkoiset. Sokkeli on betonia.

Arvot

Rauttunmaja ja saunarakennus edustavat rakennusajankohdilleen tavanomaista rakentamista ja niillä on vähäistä rakennustaiteellista ja historiallista arvoa. Kumpikin rakennuksista on säilyttänyt rakentamisajankohdalleen tyypilliset piirteet ja niiden ulkohahmo on päärakennuksen sisäänkäyntikatosta lukuun ottamatta säilynyt alkuperäisenä. Rakennuksilla on vähäistä arvoa osana Annilanlahden rantamaisemaa.

Suosituks

Kohteelle ei esitetä suojelumerkintöjä.

Rauttunmajan vapaa-ajan rakennus 1947.

1970-luvun saunarakennus.

Ulkorakennus.

4.13 Sääksmäen pappila

Perustiedot

Kiinteistö: 908-444-1-24

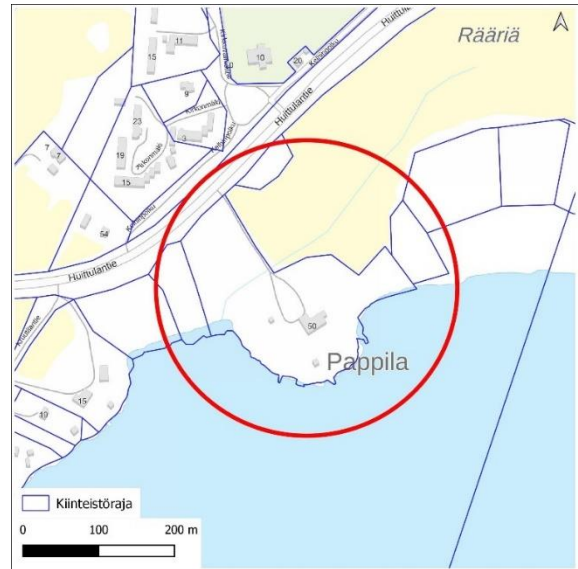
Osoite: Huittulantie 50

Valmistuminen: Päärakennus 1968

Kuvaus

Entisen Sääksmäen pappilan tontilla sijaitsee vuonna 1968 valmistunut omakotitalo sekä rannan tuntumassa 1997 valmistunut saunarakennus. Vanhasta pappilatontista on jäljellä pihaan johtava silmukkamaisen lenkin muodostama tie, vanha maakellari sekä vanhoja ja kookkaita lehtipuita.

Nykyinen 1960-luvun lopussa valmistunut päärakennus on yksikerroksinen vaalea tiilirakennus, joka on osin verhoiltu vaakasuuntaisin paneloinnein. Rannan suuntaan avautuu rakennuksen kulmaan rakennettu ja sisäänvedetty terassi. Myöhemmin aumakatoksi muutetun katon katemateriaalina on punatiili. Rannan tuntumassa on hirsirakenteinen ja tavanomainen tumma saunarakennus 1990-luvun lopulta.

Arvot

Entisellä pappilantontilla sijaitsee nykyisin 1960-luvulla valmistunut ja ulkoasultaan merkittäviä muutoksia kokenut omakotitalo sekä tavanomainen 1990-luvulla valmistunut saunarakennus. Kohteen ainoana arvona voidaan pitää paikan historiaan liittyviä arvoja. Kohde sijoittuu historiallisen Sääksmäen valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön RKY 2009 sekä Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021.

Suosituks

Kohteelle ei esitetä suojelumerkintöjä.

Lähteet

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt. RKY-2009. Museovirasto.
- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.

Päärakennuksen pihan puoleinen julkisivu.

Päärakennuksen rannan puoleinen julkisivu.

Rantasauna.

4.14 Sääksmäen silta ja Viidennumero

Perustiedot

Kiinteistö: 908-444-5-1, 908-876-6-0

Osoite: Viidennumero Rapolantie 670, silta Hämeenlinnantie 1

Valmistuminen: Silta 1963 ja Viidennumero 1965

Kuvaus

Vanajaveden järvimaisemaan halkova Sääksmäen silta valmistui vuonna 1963 osaksi Helsingin ja Tampereen välistä valtatieta 3.

Talvitienlahden rannalle sijoittuvaan Viidennumeron rakennuskokonaisuuteen kuuluu vuonna 1965 valmistunut kookas ravintolarakennus, vuonna 2000 valmistunut majoitusrakennus, vuonna 1977 valmistunut saunarakennus sekä vuonna 1967 valmistunut huoltoasemarakennus. Ravintolarakennus on matala ja julkisivuissa on ruskea pystylauditus. Saunarakennuksessa on ruskeaksi maalatut hirsiseinät sekä aumakatto. Järvelle avautuu katettu terassi. Hirsirakenteisessa majoitusrakennuksessa on viistetty pääty järven suuntaa, jonka edustalla avoterassi. Katemateriaalina on huopa. Huoltoasemarakennuksessa on ruskeaksi maalattu pystylauditus. Tasakattoa reunustaa korkea pellitetty otsapanelointi. Kaikkien rakennusten ikkuna- ja oviaukot on peitetty vanerein. Kaikki rakennukset ovat tyhjillään ja niille on myönnetty purkulupa keväällä 2023.

Arvot

Sääksmäen silta ilmentää autoistuvan maan liikkumisen ja teiden historiaa ja sillä on siten historiallista ja taajamakuvalista merkitystä. Viidennumeron rakennuskokonaisuuteen liittyvät rakennukset ovat tavanomaisia ravintola- ja majoitusrakennuksia, eikä niillä täten ole erityistä rakennustaiteellista arvoa. Pitkän toimintahistorian kautta, rakennuksilla on vähäistä historiallista arvoa.

Kohde sijoittuu Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021. Silta on määritelty maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi 2016 yhdessä sen länsipuolelle sijoittuvan ravintolarakennuksen kanssa.

Suosituks

Sääksmäen silta suositellaan merkittäväksi /s-merkinnällä (kulttuuriarvoja sisältävä rakennus tai rakennusryhmä).

Viidennumerolle ei esitetä suojelumerkintöjä.

Lähteet

- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.
- Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016. Pirkanmaan liitto.

Sääksmäen silta.

Ravintolarakennus 1965 ja saunarakennus 1977.

Huoltoasemarakennus 1967 ja majoitusrakennus 2000.

4.15 Päivölän opisto

Perustiedot

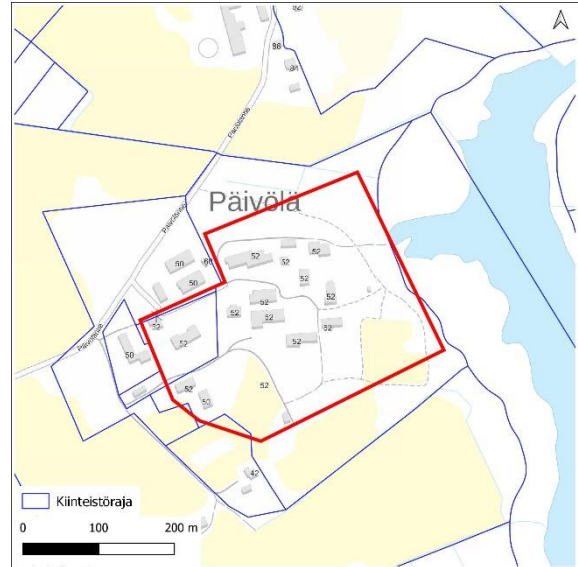
Kiinteistö: 908-454-3-1 ja 908-454-1-61

Osoite: Päivöläntie 52

Valmistuminen: 1800-luvun loppu ja 1900-luvun alku

Kuvaus

Saarioisjärven rannalle sijoittuva Päivölän kansanopisto aloitti toimintansa vuonna 1894. Alueen vanhinta rakennuskantaa edustaa puinen päärakennus vuodelta 1895 (H.R. Helin). Rakennuksen ulkoasu on myöhemmissä korjauksissa muuttunut jonkin verran. Päärakennuksen länsipuolelle sijoittuu jugendtyyliset kansliarakennus (nykyinen Villa Aino) on vuodelta 1904 sekä asuntolarakennus vuodelta 1909. Rakennusten julkisivuissa on vaalea vaakapanelointi. Moniruutuisissa ikkunoissa on valkoiset puitteet ja ruskeat vuorilaudat. Sokkeli on lohkottua luonnonkiveä.

Päärakennuksen itäpuolella on vanha kutomorakennus vuodelta 1905. Rakennuksen erityispiirteinä on punatiilinen sokkeli. Julkisivut on verhoiltu pystysuuntaisella vihreäksi maalatulla laudoituksella. Ullakkotasolla laudoitus on keltainen. Harjakaton katemateriaalina on punainen saumapelti. Moniruutuisia ikkunoita koristavat valkoiset vuorilaudat. Muita alueen 1900-luvun puurakennuksia edustaa hirsirakenteinen ja punaiseksi maalattu pakari vuodelta 1909.

Vuonna 1928 valmistunut kivilinna on kolmikerroksinen ja julkisivuiltaan vaaleaksi rapattu. Poikkipäädyllisen rakennuksen moniruutuisissa ikkunoissa on valkoiset puitteet. Harjakaton katemateriaalina on saumapelti.

Edellisten lisäksi pihapiiriin kuuluu tavanomaisia asuntolarakennuksia 1960-, 1970 ja 1980-luvuilta.

Arvot

Päivölän rakennuskokonaisuus muodostaa merkittävän rakennusryhmän, jolla on huomattavaa rakennustaiteellista sekä historiallista arvoa. 1800-luvun lopun päärakennus, sekä 1900-luvun alun rakennukset edustavat kukin ansiokkaasti oman aikakautensa edustavaa arkkitehtuuria. Rakennuksissa on säilynyt paljon alkuperäisiä yksityiskohtia ja korjaukset on tehty rakennusten alkuperäisiä arvoja kunnioittaen. Taajamakuussa ja rantamaisemassa kartanokokonaisuudella on vähäistä maisemallista arvoa.

Kohde sijoittuu Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021. Lisäksi kohde sijoittuu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen Tarttilan-Munteen-Linnaisten kulttuurimaisemaan ja on yksi sen ydinalueista.

Suosituks

Kohde suositellaan merkittäväksi sr-merkinnällä (suojeltava rakennus tai rakennusryhmä).

Lähteet

- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.
- Pirkanmaan maakunnallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet. Kulttuurimaisemat 2016. Pirkanmaan liitto.
- Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt 1993-luettelo. Museovirasto.

Vanha päärakennus 1895 ja kutomo 1905.

Entinen kansliarakennus eli Villa Aino 1904 ja asuntolarakennus 1909.

Kivilinna 1928 ja pakari 1909.

Asuntolarakennus 1973 ja 1969.

4.16 Hiittionmäki

Perustiedot

Kiinteistö: 908-453-1-18, 908-453-1-2

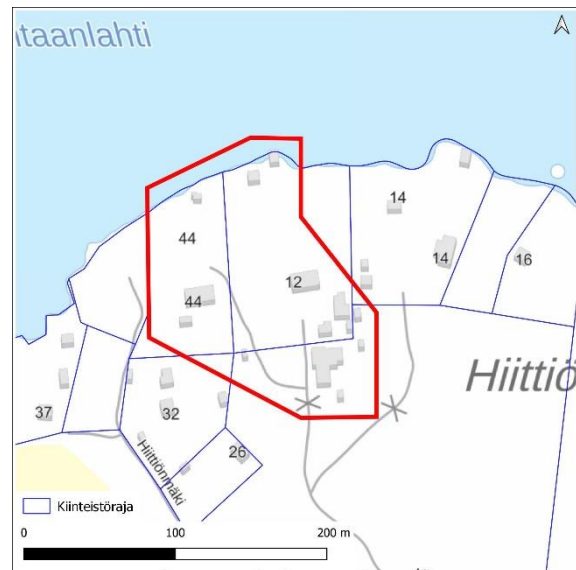
Osoite: Hiittionmäki 12 ja 44

Valmistuminen:

Kuvaus

Sillantaanlahden etelärannalle sijoittuva Hiittionmäki koostuu kahdesta erillisestä pihapiiristä.

Hiittionmäki 44:n päärakennus on valmistunut vuonna 2018 ja se on vapaa-ajan käytössä. Yksikerroksisessa ja harjakattoisessa rakennuksessa on pystysuuntainen ja punaiseksi maalattu julkisivulaudoitus, jota koristavat keltaiset vuori- ja nurkkalaudat. Rannassa on vuonna 1957 valmistunut pieni harjakattoinen rantasauna. Julkisivuissa on vaakasuuntainen ja ruskeaksi maalattu laudoitus.

Hiittionmäki 12:n päärakennus sijaitsee alueen korkeimmalla kohdalla. 2000-luvun alussa valmistuneen ja osittain kaksikerroksisen rakennuksen julkisivuissa on punaiseksi maalattu pystypeiterimoitus. Ikkunapuitteet ja vuorilaudat ovat valkoiset. Perustus on lohkottua luonnonkiveä. Päärakennuksen eteläpuolella sijaitsee hirsirakenteinen ja punaiseksi maalattu pieni asuinrakennus. Moniruutuisissa ikkunoissa on valkoiset puitteet ja vuorilaudat. Rakennus on perustettu luonnonkivien varaan. Rinteessä rannan suuntaan sijaitsee 1900-luvun alusta peräisin oleva vapaa-ajan rakennus. 1900- Mansardikattoisen ja kaksikerroksisen rakennuksen julkisivuissa on vaakasuuntainen keltaiseksi maalattu panelointi. Ikkunat ovat moniruutuisia. Vuori- ja nurkkalaudat ovat valkoiset. Kattolappeella on kattolyhdyt. Rannassa ruskeaksi maalatut saunarakennus vuodelta 1909 sekä venevaja. Harjakattoinen saunarakennus on hirsirakenteinen ja siinä on iso sisäänvedetty terassi. Venevajan julkisivuissa on vaakasuuntainen lautaverhous ja harjakaton katemateriaalina viherkatto. Edellisten lisäksi samaan pihapiiriin kuuluu yhteensä kuusi lautaverhoiltua ulkorakennusta. Ulkoasun perusteella rakennukset on rakennettu 2000-luvulla.

Arvot

Hiittionmäen vanhalla päärakennuksella sekä pienellä asuinrakennuksella 1900-luvun alusta on rakennustaiteellista ja historiallista arvoa. Rakennukset ovat säilyttäneet rakentamisajankohdalleen tyypilliset piirteet ja niitä on kunnostettu alkuperäistä kunnioittaen. Pihapiiri on täydentynyt myöhemmin rakennetuilla lukuisilla uusilla arkkitehtuuriltaan tavanomaisilla mutta siistissä kunnossa pidetyillä vapaa-ajan-, sauna- ja talousrakennuksilla. Rakennuskokonaisuudella on vähäistä arvoa rantamaisemassa. Kohde sijoittuu Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021.

Suosituks

Kohteelle ei esitetä suojelumerkintöjä.

Lähteet

- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.

5. INVENTOINTI 2024

5.1 Vedentaan kylä

Perustiedot

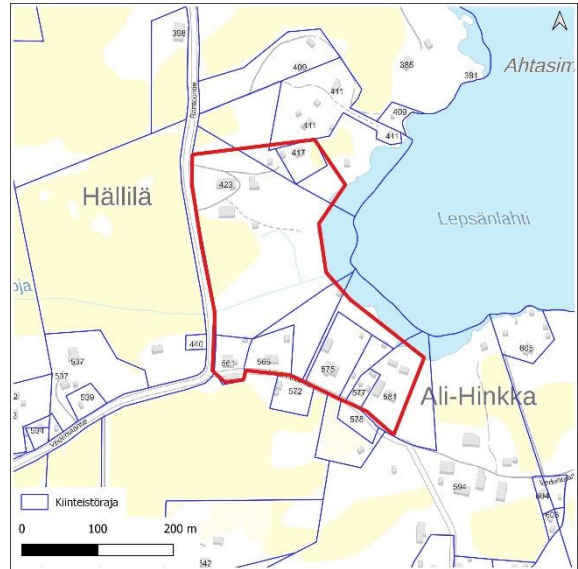
Kiinteistö: 908-462-5-6, 908-462-5-23, 908-462-5-12, 908-462-5-30, 908-462-9-11, 908-462-9-30, 908-462-9-17 sekä 908-462-9-13

Osoite: Rantoontie 417 ja 423 sekä Vedentaantie 561, 565, 575, 577 ja 581.

Valmistuminen: 1900-luvun alku

Kuvaus

Lepsänlahden rantamaisemaan sijoittuva Vedentaan kylä kuuluu maakunnallisesti arvokkaaksi määritellyn Liuttulan-Vedentaan kulttuurimaiseman eteläosaan ja on yksi sen ydinalueista. Ydinalueesta kaava-alueelle sijoittuvat seuraavat pihapiirit; Rantoontie 417 ja 423 sekä Vedentaantie 561, 565, 575, 577 ja 581. Kaava-alueen ulkopuolelle jäävät arvoalueen Vedentaantien eteläpuoleiset sekä Rantoontien länsipuoleiset pihapiirit.

Alueen vanhinta rakennuskantaa edustaa Hällilän historiallinen tilakeskus **Rantoontie 423**, joka on säilyttänyt rakennusajankohdalleen tyypilliset piirteet. Hällilän 1900 valmistunut päärakennus on kookas vaaleaksi maalattu ja pystylaudoitettu ja siinä on ruskea harjakatto. Pihapiiriin kuuluu lisäksi 1940 valmistunut navetta ja kaksi 1900-luvun alun ulkorakennusta. Tilakeskuksen koillispuolelle sijoittuu 1958 valmistunut **Rantoontie 417**. Kaksikerroksinen asuinrakennus on keltaiseksi maalattu ja siinä on kaksijakoiset ikkunat valkoisilla puitteilla. Alueen eteläosaan Vedentaantien varrella 1920-luvun rakentamista edustavat **Vedentaantie 561, 575 sekä 581**, 1950 valmistunut **Vedentaantie 565** sekä 1971 valmistunut **Vedentaantie 577**. Nämä matalat lautaverhoillut asuinrakennukset on rakennettu lähelle tietä. Rannan puolelle sijoittuu pienempiä sauna- ja ulkorakennuksia. Vedentaantie 581:n komea huvilatyyppinen ja kaksikerroksinen rakennus poikkeaa edellisten joukosta.

Arvot

Vedentaan kylän muodostaa historiallisesti ja kyläkuvallisesti arvokkaan rakennuskokonaisuuden Lepsänlahden rantamaisemaan. Maantiehen tukeutuvan kylän lautaverhoillut rakennukset edustavat tavanomaista 1900-luvun alun maaseuturakentamista. Kyläalueen avainrakennuksia ovat Hällilän pihapiiri sekä Vedentaantie 581 huvilatyyppinen päärakennus. Kohde sijoittuu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen Liuttulan-Vedentaan kulttuurimaisemaan ja on yksi sen ydinalueista.

Suosituks

Kohde suositellaan merkittäväksi kyläkuvallisesti tai maisemallisesti merkittäväksi alueeksi.

Lähteet

- Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet. Kulttuurimaisemat 2016. Pirkanmaan liitto.

Hällilän päärakennus Rantoontie 423 ja Rantoontie 417.

Vedentaantie 561, Vedentaantie 565 ja Vedentaantie 575.

Vedentaantie 577 ja Vedentaantie 581.

5.2 Ritvalan kylä

Perustiedot

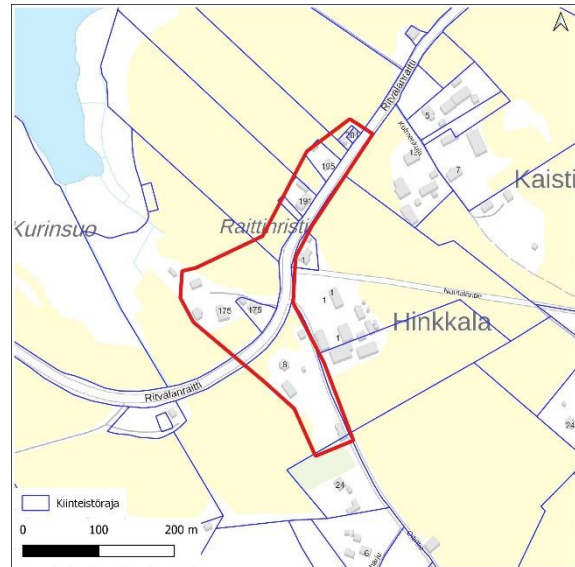
Kiinteistö: 908-449-17-18, 908-449-2-25, 908-449-17-30, 908-449-17-31, 908-449-5-7, 908-449-5-10, 908-449-5-32, 908-449-17-29, 908-449-17-23 sekä 908-449-8-16

Osoite: Ritvalanraitti 175, 191, 195 ja 201 sekä Oitintie 6.

Valmistuminen: 1900-luvun alku

Kuvaus

Ritvalan kylä on maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Ritvala-Ikkalan kulttuurimaiseman yksi ydinalueista. Ritvalan kylästä osayleiskaava-alueelle sijoittuvat Ritvalanraitien ja Oitintien länsipuolelle sijoittuvat seuraavat pihapiirit; Ritvalanraitti 175, 191, 195 ja 201 sekä Oitintie 6. Kaava-alueen ulkopuolelle jäävät Ritvalanraitin ja Oitintien itäpuoleiset alueet.

Ritvalanraitti 175:n pihapiiri koostuu kahdesta erillisestä asuinrakennuksesta; 1900 valmistuneesta asuinrakennuksesta sekä sotien jälkeen valmistuneesta asuinrakennuksesta, jota on myöhemmin laajennettu. Historiallisen tilakeskuksen keltaiseksi maalattu päärakennus on pystylaudoitettu ja ikkunat ovat pääosin kuusiruutuiset. Päärakennuksen pohjoispuolella on 1900 valmistunut navetta. **Ritvalanraitti 191** on valmistunut vuonna 1939. Vaaleaksi maalatussa ja vaakalaudoitettussa entisessä asuin- ja liikerakennuksessa on moniruutuiset vanhat puuikkunat. Raitin puoleisen julkisivun eteläpäässä on liikehuoneiston sisäänkäynti, jota reunustavat liikehuoneiston ikkunat. Takapihan puoleisella julkisivulla on kaksi umpikuistia. Kohtisuoraan päärakennukseen nähden sijoittuu 1953 valmistunut punaiseksi maalattu ja lautaverhoitu ulkorakennus. **Ritvalanraitti 195** on valmistunut vuonna 1886. Matala ja pieni hirsirakennus on myöhemmin saanut yllleen pystysuuntaisen ja vaaleaksi maalatun pystypeiterimoituksen. Rakennuksessa on puiset T-ikkunat. Pihan perällä on 1900 valmistunut saunarakennus. **Ritvalanraitti 201** on vuonna 1920 valmistunut matala ja loivakattoinen asuinrakennus. Julkisivuissa on vaalean keltainen pystypeiterimoitus ja ruskeat ikkunalaudat. Asuinrakennuksen eteläpuolella on 1959 valmistunut päärakennuksen tapaan keltaiseksi maalattu ja pystypeiterimoitettu ulkorakennus. **Oitintie 6:n** päärakennus on valmistunut 2018. Oitintien varrella on vanha punaiseksi maalattu ja pystypeiterimoitettu ulkorakennus. Pitkillä sivuilla on kuusiruutuiset ja valkokuittiset ikkunat ja pohjoispuolelle avautuu suuri sisäänkäynti.

Arvot

Ritvalan kylä on tyypillinen ja varsin tavanomainen teiden risteyskohtaan muodostunut raittikylä, jota ympäröivät tiemaisemassa avautuvat viljelyaukeat. Kyläalueen avainrakennus on Ritvalanraitti 191:n vuonna 1939 valmistunut vanha kauppatalo, joka edustaa nopeasti katoavaa kerrostumaa maaseudun kylissä. Kohde sijoittuu Sääksmäen-Tarttilan valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle VAMA 2021. Kohde sijoittuu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen Ritvala-Ikkalan kulttuurimaisemaan ja on yksi sen ydinalueista.

Suosituks

Kohde suositellaan merkittäväksi kyläkuvallisesti tai maisemallisesti merkittäväksi alueeksi.

Lähteet

- Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021. Ympäristöministeriö. Suomen ympäristökeskus.
- Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet. Kulttuurimaisemat 2016. Pirkanmaan liitto.

Ritvalanraitti 175 historiallinen tilakeskus.

Ritvalanraitti 191 ja Oitintie 6.

Ritvalanraitti 195 ja Ritvalanraitti 201

5.3 Mälkiäisten ryhmäkylä

Perustiedot

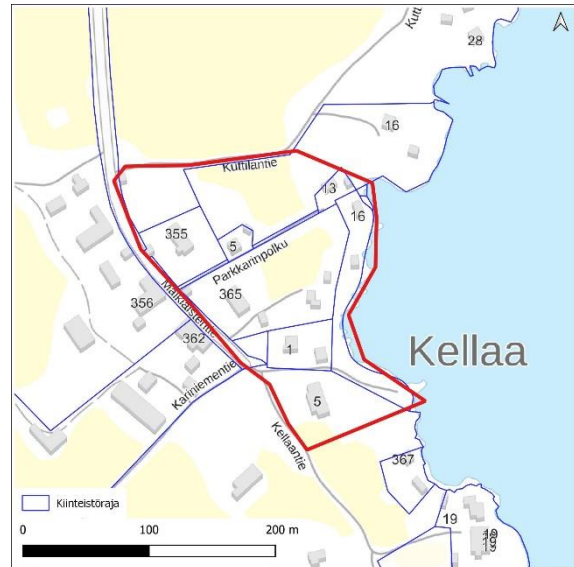
Kiinteistö: 908-487-4-39, 908-487-4-15, 908-487-3-18, 908-487-2-26 sekä 908-487-2-38

Osoite: Mälkiäistentie 355 ja 365, Kellaantie 1 ja 5 sekä Parkkarinpolku 5.

Valmistuminen: 1900-luvun alku

Kuvaus

Mälkiäisten ryhmäkylä on maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Haukilan-Mälkiäisten ydinaluetta. Mälkiäisten ryhmäkylästä kaava-alueelle sijoittuu yhteensä viisi pihapiiriä; Mälkiäistentie 355 ja 365, Kellaantie 1 ja 5 sekä Parkkarinpolku 5. Kaava-alueen ulkopuolelle jäävät Mälkiäistentien länsipuoleiset alueet.

Mälkiäistentie 355 on vuonna 1917 valmistunut pieni lautaverhoiltu omakotitalo, jota on laajennettu punatiilipintaisin rakennusosin pohjoiseen. Samassa pihapiirissä on kiinni kylänraitissa vanha hirsirakenteinen talousrakennus lohkokiviperustuksineen. **Mälkiäistentie 365** on valmistunut vuonna 1936. Lautaverhoiltua ja keltaiseksi maalattua päärakennusta on laajennettu 1950-luvulla. Samassa pihapiirissä on raitinvarrella lautarakenteinen ja lapekattoinen ulkorakennus, päärakennuksen eteläpuolella hirsirakenteinen saunarakennus sekä rannan tuntumassa kolme ulko/saunarakennusta. **Kellaantie 1:n** päärakennus on vuonna 1958 valmistunut keltaiseksi maalattu ja pystypeiterimoitettu omakotitalo. Samassa pihapiirissä lähellä rantaa on hirsirakenteinen saunarakennus vuodelta 1905. **Kellaantie 5:n** kookas päärakennus on vuodelta 1920. Rakennuksessa on keltaiseksi maalattu lautaverhous ja kuusiruutuiset puuikkunat. Julkisivu on osin romahtanut rannan puolelta. **Parkkarinpolku 5:n** punaiseksi maalattu ja lautaverhoiltu vapaa-ajan rakennus on valmistunut vuonna 1910.

Maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ydinalueen ulkopuolelle sijoittuu Kuhanselän rantamaisemaan **Parkkarinpolku 13 sekä 16**. Parkkarinpolku 13 on vuonna 1928 valmistunut pieni ja punaiseksi maalattu omakotitalo. Samaan pihapiiriin kuuluu kolme muuta hirsi/lautarakenteista ulkorakennusta. Parkkarinpolku 16:n vaakalaudoitettu ja punaiseksi maalattu päärakennus on valmistunut 1900.

Arvot

Mälkiäisten ryhmäkylä ja sen 1800- ja 1900-lukujen vaihteen rakennuskanta on säilyttänyt tiiviin ryhmäkylämuodon. Rakennukset ovat ulkoasultaan säilyttäneet rakentamisajankohdalleen tunnusomaiset piirteet. Mälkiäisten ryhmäkylä muodostaa harmonisen rakennuskokonaisuuden, jolla on rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Kohde sijoittuu maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen Haukilan-Mälkiäisten kulttuurimaisemaan ja on yksi sen ydinalueista.

Suosituks

Kohde suositellaan merkittäväksi kyläkuvallisesti tai maisemallisesti merkittäväksi alueeksi.

Lähteet

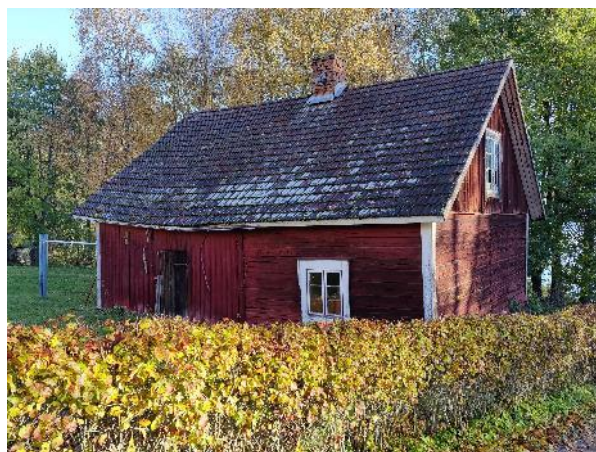
- Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet. Kulttuurimaisemat 2016. Pirkanmaan liitto.
- Asukkaan haastattelu 16.10.2024.

Mälkiäistentie 355:n päärakennus vuodelta 1917 sekä vanha talousrakennus.

Mälkiäistentie 365:n päärakennus vuodelta 1936. sekä vanha saunarakennus.

Kellaantie 1:n päärakennus vuodelta 1958 sekä vanha sauna 1905.

Kellaantie 5 ja Parkkarinpolku 5 päärakennus 1910.

Kulttuurimaiseman ydinalueelle sijoittuvat Parkkarinpolku 13 ja 16.

Kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvat Mätkiäistentie 356 ja 362.